

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

ГАВРИШ Н. В. —
завідувач кафедри дошкільної освіти
Педагогічного інституту Київського
університету імені Бориса Грінченка,
головний науковий співробітник
лабораторії дошкільного виховання
Інституту проблем виховання
НАПН України, д-р пед. наук,
професор, шеф-редактор журналу
«Методична скарбничка вихователя»

ЛАДИВІР С. О. —
провідний науковий співробітник
лабораторії психології дошкільника
Інституту психології імені Г. С. Костюка
НАПН України, канд. психол. наук

ЛІСЕНКО Н. І. —
директор з контенту Цифрового
видавництва МЦФЕР

ПАНАСЮК Т. В. —
начальник відділу дошкільної освіти
департаменту загальної середньої
та дошкільної освіти Міністерства освіти
і науки України

САВІНОВА Н. В. —
шеф-редактор методичних видань
напряму «МЦФЕР: Освіта» Цифрового
видавництва МЦФЕР

СКОРИК О. О. —
головний редактор журналів
«Методична скарбничка вихователя»
та «Вихователь-методист дошкільного
закладу»

ЕКСПЕРТНА РАДА

БЕЗСОННОВА О. К. —
завідувач дошкільного навчального
закладу № 67 «Сонячний»,
м. Краматорськ, Донецька обл.

КІНДРАТ І. Р. —
вихователь-методист Рівненського
навчально-виховного комплексу № 1;
старший викладач кафедри педагогіки
та психології (дошкільної і корекційної)
Рівненського державного гуманітарного
університету

Київ
«МЦФЕР-Україна»
2016

ЩОМІСЯЧНИЙ СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ЖУРНАЛ

МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА ВИХОВАТЕЛЯ

№ 3
БЕРЕЗЕНЬ
2016

Видається за інформаційної підтримки Міністерства освіти і науки України

Любі друзі!

Уявіть, що однієї митті всі ми, українці, почали спілкуватися різними мовами, як у біблійній легенді про будівництво Вавилонської вежі. Мабуть, таку ситуацію в сучасному суспільстві без перебільшення можна було б назвати катастрофічною, адже як ми змогли б порозумітися одне з одним. На щастя, ця «єдина справжня розкіш», як називав спілкування французький письменник Антуан де Сент-Екзюпері, доступна для кожного з нас. Та чи сповна ми нею послуговуємося?

Поринання у віртуальний світ, засилля численних гаджетів та шалений темп життя — це далеко не повний перелік чинників, що позбавляють нас живого спілкування одне з одним. А оскільки діти беруть приклад з нас, то й вони не розуміють всіх переваг безпосереднього спілкування між людьми.

Доктор психологічних наук Юлія Гіппенрейтер наводить таке промовисте порівняння: «Ви записали дитину до школи з вивчення іноземної мови, возіте відпочивати на море і вважаєте себе чудовими батьками? Ale ж найголовніше у вихованні дитини — те, як ви з нею спілкуєтесь». Слід неодмінно донести цю думку до батьків.

Спілкування не обмежується взаємодією лише між людьми. У дещо інший спосіб, але ми також спілкуємося зі світом природи, предметів та мистецтва. Тож березневе число журналу присвячене спілкуванню в найрізноманітніших його проявах.

Яка іграшка якнайліпше допомагає дітям познайомитися одне з одним та може чудово їх згуртувати? Звісно, це м'яч — найулюбленіший товариш дитини. Саме його ми обрали як знаковий предмет для цього числа журналу. Численні рухливі й дидактичні ігри та вправи з м'ячем годі й перераховувати. Деякі з них описуємо на картках картотеки. Утім певні, що у вашому арсеналі теж є чимало цікавих форм роботи з м'ячем.

Любі жінки! Приєднуємося до численних вітань зі світлим святом 8 Березня. Бажаємо вам щедрої долі та Божої благодаті на довгі роки. Будьте щасливі щомісяця!

З повагою
головний редактор

Олеся Скорик

МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА ВИХОВАТЕЛЯ
Щомісячний спеціалізований журнал

№ 3, березень 2016
Виходить із січня 2014 року

Видається за інформаційної підтримки
Міністерства освіти і науки України

0 44 586 56 06
0 800 212 012 (callback)
pedrada.com.ua
shop.mcfr.com.ua

Засновник і видавець
ТОВ «Міжнародний центр фінансово-
економічного розвитку — Україна»
www.mcfr.ua

Генеральний директор
Артем Тепляков
aTeplyakov@mcfr.ua

Директор з контенту
Наталя Лисенко
nLysenko@mcfr.ua

Керівник напряму «МЦФЕР: Освіта»
Лариса Ільченко
lilchenko@mcfr.ua

Шеф-редактор методичних видань
Нatalia Savinova
nSavinova@mcfr.ua

Шеф-редактор
Нatalia Gavriš

Головний редактор,
відповідальний за випуск
Олеся Скорик
oSkorik@mcfr.ua

Керівник Об'єднаної редакції
напряму «МЦФЕР: Освіта»
Яна Шевченко

Редактори
Марина Агєєва, Наталія Вишніська,
Сергій Плахотнюк, Анна Савченко, Тетяна Скороход

Дизайн та верстка
Юлія Карабсь, Тетяна Жуковська

Департамент освітніх програм

seminar@mcfr.ua

Відділ реклами

reklama@mcfr.ua

Відділ передплати

pereplata@mcfr.ua

Менеджер з персоналу

cv@mcfr.ua

Відділ доставки

dostavka@mcfr.ua

Редакція не несе відповідальність

за зміст рекламних матеріалів.

Позиція редакції може не збігатися

з позицією автора.

Передрук матеріалів журналу
«Методична скарбничка вихователя», будь-яке
їх цитування, публікація їх анотованих оглядів
допускаються лише з письмового дозволу видавця.

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації:

серія КВ № 19974-9774 Р від 13.06.2013

Підписано до друку 04.03.2016.

Формат 84 × 108 1/16. Папір офсетний.

Наклад 7200 прим. Замовлення № 1127

Поштова адреса редакції і видавця

МЦФЕР-Україна
вул. Євгена Сверстюка, 11-А, а/с 170, м. Київ, 02002

о 44 586 56 06, о 800 212 012 (callback)

Надруковано в друкарні

ТОВ «Видавничий будинок «Авантострим»:

вул. Сурикова, 3, корпус 3, Київ, 03035

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 3843 від 22.07.2010

Журнал розповсюджується лише за передплатою,
яку можна оформити в редакції, усіх відділеннях

зв'язку та передплатних агенціях вашого міста.

Передплатні індекси у Каталозі видань України:

48396 — помісячна передплата

37847 — комплект «Зразковий дошкільний заклад»

86336 — комплект «Зразковий дошкільний заклад + Expertus: дошкільний заклад»

© ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2016

коректурна таблиця

Олександра ПОЛОСКІНА

24 Коректурна таблиця «М'яч»

майстер-клас

Наталія АНГЛІЧАНОВА

26 Кролик Крош у техніці фелтінгу

Хто з дітей не любить веселій і водночас пізнявальний мультсеріал про Смішариків. Одним із найцікавіших його персонажів є блакитний кролик Крош. Під час ознайомлення дошкільників із м'ячем як знаковим предметом запропонуйте дітям створити його в техніці сухого валяння

аудит

28 Виконай завдання

картотека

вправи, гра та проблемні ситуації

29 Дидактична вправа «Ввічлива скринька» та мовленнєва вправа «Павутинка»

29 Мовленнєва вправа «Я та мої друзі»

29 Проблемні ситуації «Допоможемо П'ятачку», «Прошу про допомогу»

29 Гра «Веселий м'ячик»

ігри

30 Дидактичні ігри «Озвуч картинку», «Навчи ляльку»

30 Інтерактивна гра «Карусель привітання»

30 Дидактична гра «Озвуч мультфільм»

30 Інтерактивна гра «Каруселька спілкування»

гри та вправи

31 Дидактична гра «Привітайся без слів»

31 Мовленнєві вправи «Встав слово», «Рими», «Знайди «зайве слово»

31 Рухлива гра «М'яч спіймав — відповідай»

31 Мовленнєві вправи «Знайди помилку», «Хто знає більше вітальніх слів»

ігри англійською мовою

32 Пальчикова гра «Маленький пальчик», гра-драматизація «Полічи тваринок»

32 Гра «Знайди будинок»

32 Гра «Дерево»

32 Гра-віршик «Що я вмію робити»

33 Гра «Відгадай, який я»

33 Гра «де фішка?»

33 Дидактична гра «Магазин»

33 Гра-драматизація «Друзі й вороги»

34 Дидактична гра «Ліс, озеро, клумба»

34 Настільно-друкована гра «Серед хмаринок»

34 Гра-пісенька «У кімнаті»

хрестоматія

Ганна ВЕЛЕНЬКА

35 Закони Чарівної країни

Не секрет, що дошкільників дуже приваблюють казки. Їх персонажів діти уявляють, як реальних, а всі їхні пригоди сприймають всерйоз. Тож саме за допомогою повчальної казки про мешканців Чарівної країни та її Закони ми вирішили продемонструвати дітям те, наскільки важливо спілкуватися одне з одним, ділитися своїми думками, проблемами й перемогами

знаковий предмет

38 Найліпший товариш у мандрівці

дитинством — м'яч

Який предмет може миттю згуртувати, організувати й розвеселити як дитячу, так і дорослу компанію? Звісно ж, м'яч! Вправи, ігри та навіть пісні й танці з м'ячем відомі з найдавніших часів. Та попри це іграшка криє в собі чимало нового та незвіданого, що спонукає дітей до активного пізнання світу.

картотека

роздовіді вихователя

42 М'ячі в різних видах спорту

42 Історія виникнення м'яча

рухливі ігри з м'ячем

43 Наздожени м'яча, Біг з м'ячами

43 Покоти м'яч, Підкинь та злови

43 Назбирай найбільше, Кинь з-за голови

43 Перевезення вантажу, Стрибки з м'ячем

44 Відбий та злови, Снайпер

44 М'яч по колу, Кеглі

44 Злови м'яч, Підкинь та переклади

44 Перекинь через сітку, Кенгурята

45 Вибивний

45 Влуч в обруч

46 Не впусти м'яча!

46 Закотити м'яч

46 Злови м'яч, що відскочив

46 М'яч між скакалками

47 Один м'яч для двох

47 Нумо до мене

47 М'яч угору

47 Перекидання м'яча

пам'ятка для батьків

48 Ігри з м'ячем: вплив на здоров'я та розвиток дитини

Закони Чарівної країни

Ганна БЕЛЕНЬКА,
заступник
з наукової роботи
директора
Педагогічного
інституту
Київського
університету імені
Бориса Грінченка,
д-р пед. наук

Не секрет, що дошкільників дуже приваблюють казки. Їх персонажів діти уявляють, як реальних, а всі їхні пригоди сприймають всерйоз. Тож саме за допомогою повчальної казки про мешканців Чарівної країни та її Закони ми вирішили продемонструвати дітям те, наскільки важливо спілкуватися одне з одним, ділитися своїми думками, проблемами й перемогами. Після опрацювання з дошкільниками казки запропонуйте їм домашнє завдання: розповісти вдома батькам про Закони Чарівної країни та намалювати її щасливих мешканців

Далеко-далеко, давно-давно у Чарівній країні, у Чарівному місті жила собі Чарівниця. Чарівне місто було незвичайним — усе в ньому було створене з кольорового скла. Скляними були дороги, трава й деревя, будинки і те, що знаходилося всередині них. Скляними були й люди.

Чарівна країна була надзвичайно красиваю. У сонячні дні вона сяяла і ви-

бліскувала усіма кольорами веселки, у похмурі — ставала таємничо-серпанковою, а у дощові — звучала ніжною музикою під краплями дощу.

Кольорове скло, з якого було створене все в цій країні, мало одну особливість: коли люди усміхалися — воно набувало світлих відтінків, а коли сердилися — тьмяних. Без добрих усмішок і веселого сміху скло могло ста-

ти зовсім чорним і небезпечним для життя людей, адже в темряві так легко заблукати, впасти і ... розбітися!

Чарівниця дуже любила свою країну і була мудрою правителкою. Тож щоб зберегти країну від небезпеки, вона ухвалила Закони Країни, які мали виконувати всі її мешканці, а також гости подорожні, які прибували сюди. Один із цих За-

Ключові слова:
Казка; Чарівна
країна; Закони
Чарівної країни

конів забороняв людям сваритися й ображатися на інших. Це був правильний закон. Справді, навіщо сваритися? Кому від цього хороше? А ображатися – зовсім безглаздно. Адже образа справі не допоможе, а от люди, почувши її, тъмяніють. Дотримуючись цього Закону, люди в Чарівній країні жили щасливо. А добра Чарівниця ніяк не могла натішитися красою й доброю своєї країни.

Та ось одного разу завітав до Чарівного міста у Чарівній країні Сірий чоловік. Звідки він прийшов, ніхто не зінав. Та з його появою у місті почали відбуватися неприємності. Оскільки він ніколи не усміхався, люди, дивлячись на нього, також засмучувалися і тъмяніли. Вони не розуміли Сірого чоловіка, а отже починали боятися. Хоча він не чинив ні кому зла. Влаштувався на роботу садівником і тихо порався біля красивих скляних квітів: поливав їх кольоровою водою, протирав округлі ніжні пелюстки й тоненькі листочки. Проте ні з ким не товаришував і не розмовляв. Коли до нього зверталася, він мовчки вислуховував людину, пильно вдивляючись їй в очі своїми великими сірими очима, кивав головою й виконував те, що було потрібно. Усе робив мовчки, тихо, без тіні усмішки. І хоча виконував Сірий чоловік свої обов'язки добре, люди не хотіли спілкуватися з ним. Він був інакшим, не таким, як вони. Це насторожувало й лякало. І напускало на місто сірі тіні.

Чарівниця помітила, що над містом погустішли сірі тіні. А ще їй доповіли, що люди почали тъмяніти й навіть падати! Вони травмувалися, а отже втра-

чали плавні лінії свого тіла, ставали колючими й небезпечними для інших. Тож вона занепокоїлася й покликала на нараду своїх міністрів.

Мініstri buли дуже суворi.

– Нехай покине нашу країну, – сказали вони.

– Hi, – відповіла Чарівниця, – можливо, у нього горе, от він і не усміхається.

– А мовчить чому? – запречили мініstri.

– Не знаю, – відповіла Чарівниця, – потрібно спробувати розпитати його.

– Нічого не вийде, – знову запречили мініstri. – Нехай іде геть, щоб не страждали наші люди!

– Hi! – твердо сказала Чарівниця. – Людина, яка піклується про квіти, не може бути лихою. Я знаю, хто поговорить з Сірим чоловіком і дізнається причину його смутку!

I Чарівниця покликала свого найменшого Ельфа і дала йому доручення зустрітися з Сірим чоловіком, щоб якомога більше дізнатися про нього.

Наступного дня, коли Сірий чоловік піклувався про квіти в саду, йому на руку сів маленький Ельф. Сірий чоловік уважно подивився на нього сірими очима й повернув руку так, щоб Ельфові було зручніше триматися на ній.

«Доброго дня!», – сказав Ельф і усміхнувся. Сірий чоловік не відповів, а лише кивнув головою і ще пильніше поглянув на Ельфа. «Я теж люблю квіти», – промовив маленький Ельф, – вони такі гарні!». Та обличчя Сірого чоловіка від тих слів наче стало ще темнішим, а погляд похмурішим. Руки Сірого чоловіка при цьому здригнулися, наче спробували закри-

ти квіти від Ельфа. Маленький Ельф від того ледь не впав, адже він сидів на долоні Сірого Чоловіка! Добре, що ельфи мають крила і вміють літати. Змахнувши крильцями він, як метелик, злетів угору й зупинився в повітрі прямо перед темними, сірими очима Сірого чоловіка. Коли ж Ельф зазирнув у його очі, то побачив, що вони наповнені слізми. Та Сірий чоловік швидко кліпнув очима і сховав їх.

Ельф знову опустився до рук Сірого чоловіка і мовчки доторкнувся до них. Руки здригнулися й закрили квіти – обережно, але надійно. Проте Ельфа це не зупинило. Він підлетів до квітки, що росла поруч, і теж закрив її своїми маленькими долоньками, наче захищаючи від когось. А потім повернув голову до Сірого чоловіка і дружньо усміхнувся. «Я люблю квіти, – сказав він йому, – і буду з тобою їх захищати. Хочеш?». I тут сталося диво. Сірий чоловік уважно подивився на маленького Ельфа, на його малесенькі рученята і раптом усміхнувся! Повільно розливалася ця усмішка обличчям Сірого чоловіка, і світло від неї наче осяяло весь сад: заблизькали, замерхтили всіма барвами веселки квіти, заяскріли трави, небо стало блакитним-блакитним, а сонце просто золотим! Змінилося й обличчя Сірого чоловіка: його очі змінили колір на бузковий, а сам він став схожим на прозорий гірський кришталь.

Ельф засміявся від радості, поцілував квітку, біля якої сидів, і закружляв над нею, а потім і навколо Сірого чоловіка. Це було так кумедно, що Сірий чоловік розсміявся! А сміх його був схожий на звук гірської річки – розкотистий та дзвінкий,

добрий і веселий! Маленький Ельф теж розсміявся — наче срібні намистинки розсипав по скляній доріжці.

Насміявшись, обое сіли на галявині і усміхнулися один одному.

— Чого ти сміяєшся? — запитав Ельф.

— Бо ти кумедний. Такими маленькими рученятами хотів захищати такий великий сад, — відповів Чоловік.

— І захищив би, — хоробро відповів Ельф. — Тільки від кого нам його захищати?

— Від тих, хто любить квіти, — відповів Чоловік.

— Як це? — здивувувся Ельф.

— А так, — сумно сказав Чоловік і знову став сірим. — Місто, звідки я прийшов, колись звалося Містом Квітів. Воно було дуже гарним. Там були квіти-дерева, квіти-кущі, квіти-трави, квіти-ліхтарики і навіть квіти-парасольки, під якими можна було сховатися від дощу. Ми любили наше місто і пишалися ним. До нас почали приїздити люди з інших міст. Вони захоплювалися красою наших квітів, говорили, що люблять квіти, і просили нас поділитися ними. Ми залюбки дарували їм насіння, та вони не хотіли чекати, доки квіти виростуть із насіння! Вони почали спочатку купувати, а потім потайки викопувати, зривати і вивозити наші квіти. Ми не дозволяли, ми боролися, але їх було надто багато. І вони весь час казали, що роблять це тому, що **ЛЮБЛЯТЬ** квіти! Врешті-решт місто було знищене... І я пішов геть.

З того часу я не люблю тих, хто КАЖЕ, що любить квіти.

— Тепер я розумію, чому ти працюєш тут і чому закривав від мене квіти. Та не розумію, чому ти не розповів про це людям, коли прийшов до нас? — тихо промовив маленький Ельф.

— Люди не питали. Вони говорили лише про себе. До того ж ти, мабуть, помітив, що я говорю повільно, а ім, мабуть, ніколи було чекати, доки я їм відповім. Я не такий, як вони, і, напевно, тому вони не хотіли спілкуватися зі мною.

— Які дурниці, — розсердився маленький Ельф. — «Не такий» не означає «поганий»! Вони були неуважні до тебе, але ти пробач ім.

— Я не ображаюся, — тихо сказав Сірий чоловік, — мені просто сумно.

— Не сумуй, — доторкнувшись до великої руки Сірого чоловіка своєю маленькою ручкою Ельф. — Ти не будеш самотнім у нашему місті. І не хвилюйся за квіти, ми любимо їх вирощувати, а не рвати!

Під час розмови Сірого чоловіка і маленького Ельфа повітря навколо них то тъмяніло, то спалахувало кольорами веселки. І врешті набуло ніжного волошкового кольору зі срібними й золотавими іскрінками. Це було дуже гарно! А поряд світилися різnobарв'ям округлі пелюстки скляних квітів і тихо видзвонювала скляна зелена трава. Над ними кружляли ельфи, а трохи подалі стояла і тихо слухала музику квітів сама Чарівниця.

Що було далі? Чарівне місто прийняло Сірого чоловіка.

А сам він замість Сірого став зватися Бузковим. А Чарівниця проголосила п'ять основних Законів Чарівної країни:

Закон усмішки, який був прийнятий у Чарівній країні від дня її заснування.

Закон уважності до людей, речей і дій. Адже, як показав Маленький Ельф, лише уважне ставлення до всього, що нас оточує, що ми говоримо і робимо, убезпечує від поспішних та неправильних вчинків.

Закон поваги до всіх навколо. Він означав, що треба поважати всіх людей, навіть тих, хто зовсім не схожий на нас.

Закон праці. Чарівниця пояснила мешканцям країни, що створення й відтворення краси й добра неможливе без людської праці. «День без праці — день без добра», — сказала вона.

Закон бережливості, що зобов'язує берегти все, що було навколо, тобто природу, речі, людей і навіть їхні усмішки!

Якщо ви колись завітаєте до Чарівної країни, ви побачите що ці Закони діють і країна процвітає. У ній живуть найгарніші й найнезвичайніші люди, квітують дивної краси квіти, за якими доглядають маленькі ельфи. Якщо придивитися уважно, то на шапочках ельфів можна побачити п'ять срібних дзвіночків, що дзвінять під час кожного руху. Здогадалися, чому їх п'ять? Про що вони нагадують мешканцям Чарівної країни?